

Сугоняк В. Б.

ДІАЛЕКТОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА У ВИДАННЯХ ПІДКАРПАТСЬКОГО ОБЩЕСТВА НАУК

Стаття містить огляд наукових розвідок і науково-популярних заміток з української діалектології, надрукованих у виданнях Підкарпатського общества наук. Виокремлено публікації Г. Стрипського, Е. Балецького, К. Галаса, Ф. Потушняка і П. Міговка, за якими можна простежити тенденції розгортання на Закарпатті у 1941–1944 рр. дослідницького інтересу до місцевих народних говорів.

Ключові слова: Підкарпатське общество наук, діалектологія, українські говірки на Закарпатті, Г. Стрипський, Е. Балецький, К. Галас, Ф. Потушняк, П. Міговк.

За останні десятиліття відбулися помітні зрушення у вивченні діяльності заснованого 1941 року в Ужгороді Підкарпатського общества наук (ПОН), яке проіснувало до осені 1944 р., коли на Закарпаття увійшла Червона армія. Дослідники відзначають особисту заслугу виконавчого директора ПОН І. Гарайди в тому, що за дуже короткий і складний період (тривала Друга світова війна) ПОН надрукувало велику кількість поетичних і прозових художніх творів, наукових, науково-популярних, освітніх статей, заміток, брошур. Однак безпосередній зміст здійснених ПОН публікацій залишається до сьогодні маловивченим або й узагалі поза увагою фахівців. Такий стан справ є наслідком того, що видання ПОН кваліфікувалися в радянський період як ідеологічно шкідливі, зберігалися в спецфондах державних бібліотек, а в приватних зібраннях уцілили унікальні екземпляри. Мине, ймовірно, ще чимало часу, поки вони стануть доступнішими й будуть оцінені як важливі джерела для українознавчих студій.

Для з'ясування ролі ПОН у розвитку української лінгвістичної думки, зокрема в галузі діалектології, ми здійснили ретельний облік мовознавчих матеріалів, надрукованих у двотижневому «Літературна неділя», науковому журналі «Зоря – Найна», інших виданнях ПОН. Тож предметом цього нашого дослідження є публікації, вміщені в названих виданнях ПОН, що цілковито або частково стосуються діалектологічної проблематики. Актуальність теми зумовлена тим, що повного системного обліку діалектологічних публікацій у виданнях ПОН і докладного аналізу їхнього змісту в сучасній україністиці немає.

Основна мета нашої статті – доповнити й уточнити дотеперішні бібліографічні відомості про діалектологічні студії у виданнях ПОН, привернути увагу до наукових розвідок окремих

учених, які співпрацювали з ПОН, посприяти уведенню в ширший науковий обіг усього призабутого україністичного доробку, пов'язаного з діяльністю ПОН.

Й. О. Дзендзелівський у списку літератури до першої частини свого «Лінгвістичного атласу українських народних говорів Закарпатської області УРСР (Лексика)» [6, с. 14–18] зазначив загально всі номери «Літературної неділі» і в такий спосіб подав знак, що в цьому періодичному виданні багато що може становити інтерес для діалектолога. Крім того, у 37 пунктах представлені публікації в «Літературній неділі» (ЛН) у відкоректованому правописному оформленні, зі спрощеним (неповним) бібліографічним описом: вказується – не скрізь точно – лише рік видання (річник), немає відомостей про сторінки. У багатьох випадках Й. О. Дзендзелівський декодував псевдоніми і криптоніми (двічі помилково), запропонував найімовірніше ім'я автора анонімних публікацій. Подаємо тут докладніші й уточнені координати статей і заміток, на які звернув увагу Й. О. Дзендзелівський (за авторами, у часовій послідовності їх появи в ЛН, з окремими зауваженнями щодо криптонімів).

Отже, це матеріали **Йосипа Архія** (1): «Якъ се слова: *birka* (бърка), *sirka* (сърка)» (1943. – С. 56); **Еміла (Омеляна) Балецького** (7): «Евменій Сабовъ и наша діялектологія» (1942. – С. 89–92), «Самозвукъ ѓ въ бережскомъ говоръ» (1942. – С. 222–224), «Про болгаризмы въ нашихъ говорахъ» (1943. – С. 34–36), «Про походження слова *оурикъ* (*urék*) въ донаціонной грамотъ грушовского монастыря зъ 1404-ого року» (1943. – С. 119–120), «Народнъ назвы частей рькы» (1943. – С. 131–132), «Про походження назвы Бужора» (1943. – С. 167–168), «Одно морфологическое явление (а-пнѣ ~ и-пнѣ)» (1943. – С. 168); **Кирила Галаса** (8): «Пару словъ о словахъ» (1942. – С. 47),

«Осонь» (1943. – С. 47), «Про болгарскѣ впливы на нашѣ діалекты» (1942. – С. 258–259), «Григорій ци Георгій» (1943. – С. 10), «Ще о болгаризмахъ» (1943. – С. 10–11), «Народнѣ назвы частей рѣки» (1943. – С. 107), [рубрика «Miscellanea»] «“У Сиготъ” або “у сиготъ”?» (1944. – С. 106), «Народнѣ назвы частей рѣки» (1944. – С. 106–107); **Петра Міговка** (1): «Причинки до словаря народного языка» (1941. – С. 55–56; С. 62–63); **Гіядора (Ядора) Стрипського** (7): «Что значить слово *синетарь*» (ЛН, 1941. – С. 79–81), «Як треба збирати матеріал до словаря» (1942. – С. 199–201), «Путаниця около назвы Осой» (1942. – С. 246–249), «Ци есть справнымъ высловити прозвико “Томичко” звукомъ *g*, яко *Gomicsko*?» (1943. – С. 21–22), «Другий выпуск про Осоя» (1943. – С. 81–83), «Обяснѣть сѣ слова» (1943. – С. 131), «И[з]ъ житя словъ...» (1943. – С. 227–228); **Федора Потушняка**: підписані а) *Theodorus (Th.) Beregiensis* (3) – «Критичнѣ замѣтки до статѣ: Что значить слово “синета”!» (1942. – С. 24), «Якъ народъ дѣлитъ себе» (1942. – С. 185–189); б) *Th. B-s* (1) – «Назва села “Осой”» (1942. – С. 224), в) *Ф. Потушнякъ* (1) – «Крачунъ» (1942. – С. 7–8); г) *Ф. П.* (1) – «Пострѣль-устрѣль (Про болгарскѣ впливы у насъ)» (1943. – С. 79–81); г) *Б.* (1) – «Бляхи» (1943. – С. 165–166); д) *Т. Т.* (1) – «Бужора» (1943. – С. 142). Крім того, Й. Дзендзелівський у списку літератури зазначив як праці Ф. Потушняка: а) три анонімні публікації – «Дырба» (1943. – С. 288), [у рубриці «Изь житя словъ»] «Руська родина» (1943. – С. 177–179), «Руська родина (Продовження)» (1943. – С. 213–214); б) дві публікації («Сигуть» і «Обочь»), підписані скороченням **-сь**. Чим керувався дослідник, вирішивши, що цей криптонім вказує на Ф. Потушняка, важко сказати, але таке розуміння є помилковим хоча б тому, що автор **-сь** у своїй замітці «Сигуть» (1943. – С. 120) апелює до Ф. Потушняка (називаючи його криптонімами *Th. B.* та *Ф. Б.*, що означають «*Theodorus Beregiensis*», «Федір Берегієнзіс») і доповнює його міркування, висловлені в статті «Походження назвъ Мараморошъ и Сиготъ», надрукованій під псевдонімом *Theodorus Beregiensis* у газеті «Недѣля» (річник II, ч. 18). Навряд чи міг сам із собою вести діалог Ф. Потушняк і наприкінці замітки написати: «Ф. Б. хоть зловивъ рыбу въ сакъ, треба еѣ ще зъ воды вытягнути». Підписаний тут **-сь**, на наше переконання, це К. Галас. Його ж замітка «Обочь» (1943. – С. 107) за підписом **-с** (так, а не **-сь**; з позначенням автора як **-с** обидві замітки вказані у змісті ЛН за 1943 р.). Криптонім **-сь** пояснив як приховане ім'я К. Галаса й М. Капраль [7, с. 136].

У списку Й. О. Дзендзелівського зазначено й статтю «Матеріяльна культура Гуцуловъ» (ЛН, 1941. – С. 72–73, 83–84), опубліковану під псевдонімом *Сигма*. Цим іменем підписувався **Андрій Ворон** [7, с. 136].

Можна було б очікувати, що в розгляданому списку виявляться відомості про діалектологічні розвідки, вміщені в науковому журналі ПОН «Зоря», однак їх тут немає. У список додано, проте, видану ПОН у серії «Народна Библиотека» (ч. 27) книжечку: «Народнѣ пѣснѣ подкарпатскихъ русиновъ» / Зобрали: Д. Задоръ, Ю. Костъ, П. Милославский (Унгваръ, 1944. – 112 с.).

З огляду на сказане вище, наведемо тут принаймні найважливіші, на нашу думку, бібліографічні доповнення до списку діалектологічних джерел в атласі Й. О. Дзендзелівського – за матеріалами видань ПОН.

1. Публікації в «Літературній неділі»: **Еміла (Омеляна) Балецького** – «Переказъ про Тарковича» (1942. – С. 209–210, 251), «Новѣ статѣ про назву *Vihorlat*» (1943. – С. 93–94); **Петра Міговка (Сніжника)** – «Народнѣ назвы частей рѣки» (1942. – С. 35–36); **Гіядора (Ядора) Стрипського** – «Як збирати и упорядковати нар. пѣснѣ» (1941. – С. 86–87), «Ци знаете назву свого села?» (1942. – С. 28–30), «По мадярски *Posvay* – по руськи *Ольшавский*» (1942. – С. 47–49), «Ци правду учать нашѣ грамматики, что въ руськомъ язъцѣ звука “*g*” не есть?» (1943. – С. 22–23), «Обяснѣть сѣ слова» (1943. – С. 166–167); **Туряника** [чийсь псевдонім] – «Свадьба в долинь Туръ» (1942. – С. 21–24, 30–32, 37–39).

2. Статті в журналі «Зоря – Найнал»: **Івана Гарайди** – «Причинки до пояснення назвъ нашихъ сель» (1941. – С. 72–85.); **Еміла Балецького** – «Языкъ грамматики Е. Сабова зъ 1890-го року» (1942. – С. 336–350), «Û в чинадѣвскомъ говорѣ» (1943. – С. 225–228); **Гіядора Стрипського** – «Церковнѣ схематизмы и назвы [въ] нашихъ сельхъ» (1943. – С. 225–228).

3. Рецензії в журналі «Зоря – Найнал»: **Івана Муранія** – на книгу І. Панькевича «Українські говори Підкарпатської Руси і сумежних областей», видану в Празі 1938 р. (1943, ч. 1–4, с. 591–593); **Василя Балога-Берія** – на три наукові розвідки І. Панькевича: а) «Уваги до вияснення процесу ікавізму в українських південно-карпатських говорах» [Відбитка з наукового збірника Українського Вільного Університету в Празі, 1942]; б) «Покрайні записи на підкарпатських церковних книгах з додатком 4 монастирських грамот», ч. III; в) «Збірка народніх південно-карпатських приповідок Івана Югасевича з р. 1809» (1943, ч. 1–4. – С. 593–595).

У 1966 р. у стислому огляді діалектологічних досліджень, опублікованих у 40-х роках ХХ ст. в Угорщині, Й. О. Дзендзелівський виокремив п'ять праць Е. Балецького (4 – в ЛН, 1 – в «Зорі»), п'ять заміток К. Галаса (усі – в ЛН), а також назвав Ф. Потушняка, П. Міговка-Сніжника, Я. Стрипського, П. Яцка як таких, що публікували в «Літературній неділі» короткі замітки діалектологічного спрямування – з відсилкою читача до «Бібліографії» в «Лінгвістичному атласі українських народних говорів Закарпатської області» [5, с. 83–84].

Привертає увагу в цьому зв'язку й стаття Є. Барань «Еміль Балецький – дослідник східнослов'янських говорів Угорщини», у якій авторка докладно коментує публікації Е. Балецького про українські говори Угорщини і принагідно подає перелік ранніх його мовознавчих праць, зокрема з діалектології, за період 1941–1944 рр. [4, с. 17]. У цьому переліку, однак, не вистачає дуже змістовних статей вченого з діалектної фонетики, які заслуговували б окремого деталізованого розгляду ще й тому, що деякі спостереження й міркування Е. Балецького вийшли друком у ЛН з очевидними друкарськими огріхами [3], тож необхідно їх виправити, перш ніж давати їм об'єктивні оцінки.

І. Гарайда як виконавчий директор і головний редактор видань ПОН виявився на висоті, коли в умовах політичних загострень і неприкритого переслідування угорською владою тих, хто поширював українофільські настрої, залучив до співпраці фахових людей саме з такими настроями і під різними «масками» допускав до друку немало їхніх якісних українознавчих матеріалів (лише правописною формою вони могли здатися якимись особливими – не власне українськими). ПОН не вело антиукраїнської пропаганди, хоча мусило подавати певні знаки владі.

Промовистим є сам факт уміщення в «Зорі» рецензії на відому працю І. Панькевича «Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей», та ще з такими словами визнання наукових висновків, яких дійшов її автор: «Всѣ говоры Подкарпатской Русі а сумежных областей авторъ называе словомъ: украинскіе говори, хоть онъ самъ установляе, что говоры сѣ повнѣ суть архаизмами и въ многомъ отношеніи далеко стоятъ отъ дѣйствныхъ украинскихъ говоровъ. Але зачимъ суть въ нихъ и такѣ рисы, котрѣ роблять ихъ родаками украинскихъ говоровъ въ Галичинѣ и Буковинѣ, називае ихъ просто украинскими говорами. Панькевичъ именно филологъ и якъ такий, много разъ многое такое чуе въ тыхъ говорахъ, что мы, звичайнѣ смертнѣ, не чуеме въ нихъ. Сякъ онъ найшовъ въ сихъ говорахъ

многое такое, что робить ихъ спородненными говорами зъ говорами заграничними. Въ семь ничего зъ нимъ полемизовати» [9, с. 591]. Справді, жодної полеміки з приводу того, належать чи не належать закарпатські говірки до українських, у виданнях ПОН немає. Зате є чимало матеріалів для їх пізнання і для прямого чи опосередкованого підтвердження тих висновків, які сформулював І. Панькевич та інші видатні дослідники української мови і славісти.

Першою публікацією із діалектології в ЛН є «**Причинки до словаря народного языка**» Петра Міговка. Із змісту статті П. Міговка дізнаємося, що Г. Стрипський надіслав йому приватного листа із проханням подати деякі матеріали до словника народної мови. Відомо, крім того, що Г. Стрипський із подібним проханням звертався до громадськості у вміщених у «Карпатській Неділі» статтях «*Кто бы менѣ помагавъ въ помноженію словаря*» і «*Ци языкъ народа бѣднѣй?*». П. Міговк опублікував у ЛН відносно багато своїх словникових записів, зазначивши, що раніше в іншому виданні («Карпатська Неділя») подібні його матеріали вже публікувалися: це стаття «**Причинки до словаря народного языка**» – двома фрагментами, у яких зібрано фраземи, паремії і близькі до них вирази (64 одиниці); підготовчі словникові статті до майбутнього словника (99 окремих слів) – «*Провинціональнѣ слова*» + тематична група «звуконаслідувальні слова» (28). Переважають записи, зроблені в селах Г'орьки і Колодне, дещо із Греблі [8].

Г. Стрипський – один із найактивніших і найстарших співробітників ПОН, який намагався скеровувати роботу товариства, залучаючи до наукових пошуків молодих учених, учителів, студентів і навіть учнів. У рубриці «*Изъ житя словъ*» та «*Обяснѣть сѣ слова*» неодноразово Г. Стрипський закликав пояснювати і сам пояснював окремі слова, назви міст, сіл, переконуючи трудитися на користь усього народу: «Коротко скажу: се, что я прошу у читачовъ, не на мой хосенъ иде, але на хосенъ всѣхъ насъ». Навіть жартував: «Плачу сто пенгевъ тому, кто найде его [слово “кики”] в маскальской литературѣ, а другихъ сто пенгевъ тому, кто пояснить, что то за мадырское слово, той *ejtlen*, а еще до того изъ синонимомъ кукуруза!» (ЛН, 1943. – С. 166–167). Із статті «*Якъ треба збирати матеріяль для словаря?*» (ЛН, 1942. – С. 199–201) відомо, що Г. Стрипський хотів підготувати словник народної закарпатоукраїнської лексики, до якого мали увійти топоніми, топоапелятиви, певні класи антропонімів. Про цей його намір і заходи щодо організації збору закарпатської топонімії, про дискусію з участю Г. Стрипського,

Ф. Потушняк, Е. Балецького, К. Галаса навколо походження назви села *Осій* і можливі впливи болгаризмів на закарпатські говори докладно повідомлено в окремій нашій статті [10]. Праці Г. Стрипського сповнені патріотичного пафосу, уболінням за долю народних словесних скарбів, відзначаються ґрунтовністю, привертаючи увагу й тим, що містять покликання на відомі авторитетні джерела, як-от словники Б. Грінченка, О. Митрака, праці І. Панькевича та ін.

Високий науковий рівень діалектологічних спостережень мають статті й замітки Е. Балецького. Шкода, що практично поза належною увагою фахівців і досі залишається його глибока розвідка «*Ů* в чинадєвскомъ говорѣ» – про діалектну фонему *[iŭ]* – заокруглений, вузький звук високого підняття, переднього творення (*round – high – front – narrow*). Наприклад, у словах *büh, b/üjs'a, büžb/a, drübnyj, dzvün, hrüm, hüst', küst', k/üstka, küñ, rüh, hrüb, müj, tvüj; d'/üwka (< divka < děva), chl'üw (< chl'iv < chlěvь), c'/üwka (< c'ivka < cěvь)*. Пояснюючи причину, чому цьому явищу приділено таку пильну увагу, автор підкреслює, що тільки в одному з руських говорів Підкарпаття зберігся звук *ü*, і це має велике значення в поділі діалектів з погляду фонологічної географії. У статті зібрано близько 340 прикладів, докладно зазначено умови творення фонем *ü* [2].

В іншій, теж обійденій належною увагою українців, статті – «Самозвук *ö* в бережскомъ говорѣ» – Е. Балецький переконливо довів існування фонем *ö*, що розвинулася незалежно від чужих впливів. Він першим серед мовознавців описав цей унікальний звук *ö* (*губний «round», середнього підняття, переднього творення – mid-front-narrow*), який існує тільки в березькому діалекті. У працях попередників про підкарпатські діалекти (С. Сабов, О. Брок,

І. Панькевич, Г. Геровський) немає згадки про цю фонему. Е. Балецький підслухав і записав у селі Чинадєві (тут була батьківська хата, минули його дитячі роки; сучасна нормативна назва села Чинадєве) такі слова з *ö*: *d/öunaja* 'дивная', *d/öujat* 'девять', *döujatn/acc'it* 'девятнадцять', *Löul'as* 'Левляс', *deröul'a* – зб. *деревля* 'дерев'я'; деякі слова іншомовного походження: *h/öuk, höuknuté, l/öuč, löuč'ir', töuknuté, göuzovaté, č/öudör, töutiš, böun/yi* [1].

Дуже цікаві спостереження й коментарі Е. Балецького щодо взаємодії у відмінюванні іменників жіночого роду з колишніми основами на *-ā* та *-ī* викладені в замітці «Одне морфологічне явище (*a-пнѣ ~ u-пнѣ*)» [3]. Вони також залишилися поза увагою авторів ґрунтовних досліджень у галузі української діалектології та історії мови (С. П. Бевзенко, Й. О. Дзензелівський, Ф. П. Жилко); не враховані вони й у томах «Фонетика» та «Морфологія» колективної академічної монографії «Історія української мови». Матеріал надзвичайно цікавий, але представлений із суттєвими друкарськими помилками (двічі замість *ы* набрано *ѣ*, а ще у двох випадках замість того ж *ы – а*), через що справжні пояснення Е. Балецького виявилися деформованими і непридатними для відтворення без виправлень. Докладніші міркування про діалектологічні студії Е. Балецького, опубліковані у виданнях ПОН, подамо в окремій нашій статті.

Чекають на об'єктивний аналіз у контексті актуальних завдань сучасної україністики обійдені увагою фахівців й інші матеріали, опубліковані Підкарпатським обществом наук. Важливо підкреслити, що в них ми не виявили нічого, що б ставило під сумнів усталені нині в науці погляди на говори корінного слов'янського населення Закарпаття як на регіональні вияви загальнонародної української мови.

Список літератури

1. Балецький Е. Самозвук *ö* в бережскомъ говорѣ / Е. Балецький // Літературна недѣля. – Рочникъ II. – Унгварь, 1942. – С. 222–224.
2. Балецький Е. *Ů* в чинадєвскомъ говорѣ / Е. Балецький // Зоря – Najnal. – Рочникъ III. – Унгварь, 1943. – Число 1–4. – С. 225–228.
3. Балецький Е. Одно морфологічне явище (*a-пнѣ ~ u-пнѣ*) / Е. Б. // Літературна недѣля. – Рочникъ III. – Унгварь, 1943. – С. 168.
4. Барань Є. Еміль Балецький – дослідник східнослов'янських говорів Угорщини / Єлизавета Барань // TeKa Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych. – Lublin, 2014. – С. 16–23.
5. Дзензелівський Й. Конспект лекцій з курсу української діалектології (вступні розділи) / Й. О. Дзензелівський. – Ужгород : Закарпатська обласна друкарня, 1966. – 98 с.
6. Дзензелівський Й. Лінгвістичний атлас українських народних говорів Закарпатської області УРСР (Лексика) / Й. Дзензелівський. – Ужгород : ПоліПрінт, 1958.
7. Капраль М. Подкарпатское Общество Наукъ. Публикації: 1941–1944 / М. Капраль. – Ужгород : ПоліПрінт, 2002. – 172 с.
8. Міговк П. Причинки до словаря народного языка / Петро Міговк-Снѣжничъ // Літературна недѣля. – Рочникъ I. – Унгварь, 1941. – С. 55–56; 62–63.
9. Мураній І. [Рец.:] Др. Іван Панькевич : Українські говори Підкарпатської Русі і сумежних областей з приложенням 5 діалектологічних мап. Частина I. Звучня і морфологія. – Прага, 1938 / Мураній Іванъ // Зоря – Najnal. – Рочникъ III. – Унгварь, 1943. – Число 1–4. – С. 591–593.
10. Сугоняк В. Ономастичні студії у виданнях Підкарпатського общества наук / Василина Сугоняк // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства : зб. наук. праць. – Вип. 18. – Ужгород : Говерла, 2013. – С. 67–71.

V. Suhoniak

DIALECTOLOGICAL ISSUES IN THE EDITIONS OF SUBCARPATHIAN SOCIETY OF SCIENCES

The article by V. Suhoniak is written on a significant linguistic topic, the topicality of which is determined by the fact that systematic records on Ukrainian dialectology and their profound analysis printed in Subcarpathian Society of Sciences are absent in Ukrainian studies. The article under review offers an analytical approach to H. Strypskyi, E. Baletskyi, K. Halas, P. Mihovk, and F. Potushniak publications. The publications of the above mentioned authors help to provide an insight into tendencies of local folk dialect research interests in the Transcarpathian region in 1941–1944.

The author provides a thorough bibliographic analysis of linguistic studies printed in a semi-monthly edition “Literaturna Nedilia” and scientific journal “Zoria – Hajnal”. The article shows that the direct content of Subcarpathian Society of Sciences publications is still considered to be insufficiently explored and takes a marginal position over scientists’ interests. V. Suhoniak demonstrates profound knowledge in works on dialectology by F. Zhylko, S. Bevzenko, and others. The author specifies and enlarges (on the basis of Subcarpathian Society of Sciences publications) bibliographic information which is present in the dialectology atlas references by Yo. Dzenzelivskyi.

The main aim of the paper has been accomplished as past bibliographic information concerning dialectology studies in Subcarpathian Society of Sciences publications, has been enlarged and specified, as well as scientific attention has been focused on the important researches of particular scientists who collaborated with Subcarpathian Society of Sciences. These significant issues prove the necessity of Ukrainian studies connected with Subcarpathian Society of Sciences to be widely spread in the scientific environment.

Subcarpathian Society of Sciences publications should become more available and be evaluated as essential for Ukrainian studies.

Keywords: Subcarpathian Society of Sciences, dialectology, Transcarpathian dialect, H. Strypskyi, P. Mihovk, F. Potushniak, E. Baletskyi, K. Halas.

Матеріал надійшов 01.06.2016